

5. ZK. ALDIZKARIA 2008

REVISTA

Kontsumo

ALDIZKARIA

Zure eskubidea da...

Zure eskubidea da...

"Pertsona orok atsedena hartzeko, aisialdiaz gozatzeko eta lanaren iraupena zentzuz mugatzeko eskubidea du...". (Nazio batuen Batzar Nagusiak 1948ko abenduaren 10ean onartutako Giza Eskubideen Deklarazio Unibertsalaren 24. artikulua).

Gazteen aisialdia oso garrantzitsua da harremanak sustatzeko eta harremanei eusteko. Gainera, eguneroko betebeharren ondoren atsedena hartzeko, eta hezkuntzaren eta lanaren esparruko eguneroko diziplinaren eta tentsioen ondoren lasaitzeko funtzioa betetzen du.

Aisia motak ezagutzea eta ezetz esaten jakitea

Gozatu nahi den aisia mota aukeratzeko garaian, **aisia pasiboa** aukeratuz gero (hau da, "ezer ez egitea", estimuluen zain egon eta ondoren erreakzionatzea) izaki erreaktibo bihurtzeko arriskua dago.

Aisia aktiboa aukeratzen bada, berriz, proiektuetan eta garapen pertsonalean inbertituko da, eta sormena sustatuko da. Hau da, pertsonak jarrera proaktiboa agertuko du.

Interesgarria da pentsatzea aisia "norberarengan inbertitzea" dela, hau da, norberaren sentikortasunean, jakiteko

irrikan, hobekuntzaren bilaketan, eta hunkitzen duten gauzekin gozatzeko edota errealizazio pertsonala lantzeko edo bultzatzeko gaitasunean inbertitzea.

Gazte gehienek asteburuetan kokatzen dute aisialdia. Ostiraletik igandera bitartean, hainbat adinetako gazte talde askok udalerrietako hainbat eremu okupatzen dituzte.

Askotan, gazteenen ikuspegiaren arabera, aisia mota horretan *dena da zilegi* helduek ezarri ohi dituzten arauak puskatzeko. Zenbaitetan, *dena da zilegi* horrek ongi aztertu eta kontrolatu beharreko arriskuak dakartza. **EZETZ ESATEA ERE AUKERA BAT DA.**

Erakundeek hainbat aisia-aukera bultzatzen dituzte

Toki askotan, erakundeek bultzatutako ekimenak hasi dira agertzen. Ekimen horien bidez, aisia kontsumistarako edo asteburuko aisiarako alternatibak bila-

Zure eskubidea da...

tzen dituzte, eta aisia alternatiboari lotutako ekimenetara jotzen dute.

Gure lurraldeko udalerrri askotan, badira aukera horiek. Adibidez, ezagunenetako bi aipatuko ditugu:

■ **Gauekoak:** Gaueko aisiako programa bat da, eta 14 urtetik gorako Gasteizko gazteei zuzenduta dago. Gauekoak programan, gazteek egindako iradokizunetan oinarrituta hilabetez hilabete prestatutako programazio bat aurki daiteke, eta jarduera mota oro egin daiteke: kirol-jarduerak, kultura-jarduerak edo, besterik gabe, topagunez eta topaldiez gozatzera zuzendutako jarduerak.

■ **Bilbo Gaua:** Asteburuetako gauetarako aisia alternatiboko proposamen bat da, 16-30 urteko Bilboko gazteei zuzenduta dago, eta gazteek aisia alternatibo eta osasungarri batez gozatzeko duten premiari erantzutea du helburu.

Horretarako, hirian dauden bitartekoak baliatuta, kultura-jarduerak, jolas-jarduerak eta kirol-jarduerak bultzatu nahi dira.

Informazio gehiago izateko:

www.gazteaukera.euskadi.net

Teknologia berriak: aisia-aukerak

Ordenagailuak, Internet, bideojokoak, eskuko telefonoak eta abar, hau da, teknologia berriak, aisiarako beste aukera bat eta garapen-tresna ukaezinak dira.

Interesgarria izango litzateke gazte guztiek teknologia horiek erabiltzeko aukera izatea. Izan ere, gaur egun teknologia horiek erabiltzen ez dituztenak lan-aukerak, gizarte-harre-manetarako aukerak eta entre-tenimendu-aukerak galtzen dituz-tenen eta "hesi digital" izenekoak kaltetutakoen zerrendan sar daitezke.

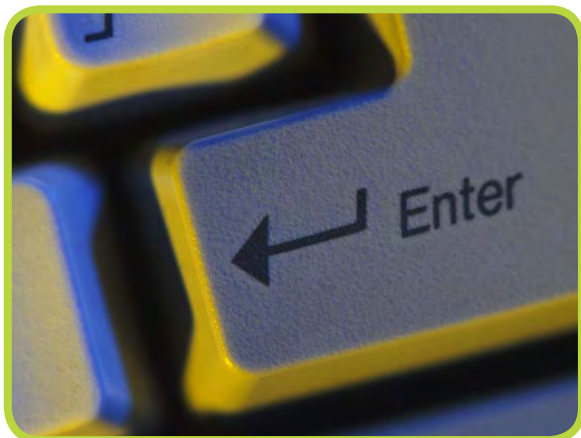
Datuen babesa. Kontuan hartu beharreko arazo larria.

Teknologia berriek, eta Internetek nagusiki, mundurako leiho bat zabaltzen digute botoi bat sakatze soilarekin. Hori da teknologia horien xarma nagusia.

Zure eskubidea da...

Alderdi hori, aldi berean, mehatxurik handiena da: askotan, ezin dugu ziur jakin nor dagoen beste aldean.

Mehatxu hori are handiagoa da datuen elkartrukean edo komunikazioan oinarrituta funtzionatzen duten zerbitzuetan, hala nola txatetan, berehalako mezu-laritzan, posta elektronikoa, foroetan eta blog edo fotoblogetan.

Halaber, tentuz ibili behar dugu eskuko telefonoa erabiltzen dugunean, edo sarean beste batzuekin bideojokoetan ari garenean.

Gogorarazi beharra dago Internetek "ez duela jaberik". Edonork erabil dezake, asmo eztabaidagarriekin zenbaitetan.

Intimitaterako eskubidea beti errespetatu behar da, eta zenbaitetan baliabide teknologikoak edo beste aldean dauden pertsonak eskubide hori urratzeko estrategiak erabiltzen saiatzen badira

ere, ez dugu halakorik onartu behar. Gure eskubideak errespetatzen ez direla sentitzen badugu, salatzeke aukera dugu beti.

Gure datu pertsonalak eskatzeko joerarik handiena duten aplikazioen artean, cookieak, posta elektronikoa eta foroak aipatu behar ditugu. Kasu horietako askotan, ez dago oso garbi zertarako erabiliko dituzten gure datuak.

Datu pertsonalak ematekotan, ezinbestekoak baino ez ditugu eman behar, eta orri seguruetan. Gainera, datu horien gaineko kontrolak intimitatea eta pribatasuna babesten lagunduko digu.

Kontuz eduki desegokiekin!

Interneten, bideojokoetan edo telebistan -adibidez-, legez kanpoko edukiak (eduki pornografikoak, pertsonen segurtasunaren aurkakoak eta abar), kaltegarriak (indarkeriazkoak, drogen kontsumoa bultzatzen dutenak eta abar) edo gezurrezkoak aurki ditzakegu.

Iragazkiak tresna egokiak izan daitezke zabor-postaz edota Interneten edo eskuko telefonoetan agertzen diren orri desegokiez babesteko. Telebistari dagokionez, ordutegiak zein programen izazara kontrolatu behar dira. Bideojokoak erosteko edo erabiltzeko garaian, kon-

Zure eskubidea da...

tu handia izan behar da, eta adin jakin baterako egokitasuna edo tipologia balioetsi. PEGI sistema aliatu ona izan daiteke.

www.pegi.info/es/

Teknologia berriak bai, baina kontuz denborarekin.

Zalantzarik gabe, teknologia berriek eskaintzen dituzten abantaila guztiak **baliatu behar dira, eta guztiei probetxua atera behar zaie**, baina mugara iritsi edo muga gainditu gabe.

Teknologiak eskaintzen dituen erantzunak eta abantailak hain berehalakoak izateak neurritz kanpo erabiltzera bultz dezake.

Eskaini beharreko denbora aldez aurretik planifikatzea eta teknologiari zer erabilera zehatz emango zaion jakitea oso baliagarria da denbora ez-emankorra saihesteko.

Aisia “birtualari” eskainitako denbora adiskideekin edo familiarekin igarotzen den aisialdi “presentzialarekin” konbinatu beharko litzateke.